

Tasavvuf - Tarikat nedir?

Tarikat Arapçada yol demektir. Kur'an-ı Kerim'de tasavvuf terimi olarak tarikat, ALLAH (CC) Hz.leri'ne varma gayesini güdenlerin izledikleri özel tarz ve yol demektir. Fıkhi alanın temsilcilerine verilen geleneksel ad "Fakih", tasavvufi alandakilere verilen ad "Şeyh", "Mürşid", "Pir", "Veli", "ALLAH (CC) eri", "ALLAH (CC) dostu", "Eren", "Ermiş" denir.

İnsan ruhlar aleminden şu imtihan alemine gelip bir süre durup tekrar geldiği yere gidecek olan bir yolcudur. ALLAH (CC) Hz.leri'nden gelmiştir, yine ALLAH (CC) Hz.leri'ne gitmektedir. İnsanlara bu yolculuklarında rehberlik yapmak, yol göstermek için Yüce ALLAH (CC) Hz.leri Peygamberler (AS) göndermiştir. Hiç bir insan Peygamberi (AS) kendisine rehber edinmedikçe ALLAH (CC) Hz.leri'ne kavuşamayacaktır. Peygamberlerin (AS) son zinciri bizim Peygamberimiz Hz. Muhammed (SAV) Efendimiz, insanları ALLAH (CC) Hz.leri'ne götürme vazifesini hayatında kendisi yapmış, vefatıyla da bu vazife, dinin özüne vakıf Peygamber (SAV) Efendimiz'in devamı, varisleri Evliya İzamı tarafından yürütülmüştür. Çünkü Nebiler Nebisi (SAV) onlar hakkında şöyle buyurmuştur: "Alimler, Nebilerin varisleridir."[1]

Bir müslüman İslamın farz emirlerini yapıyor ve haramlardan da kaçıyor. İşte böyle bir mü'min, ALLAH (CC) Hz.leri'ne daha fazla yaklaşmak ve münafıklığın alametinden kurtulmak, daha iyi bir mü'min olabilmek ve dünyada iken amalıktan, sağırlıktan kurtulup manevi alemleri ve ilahi tecellileri seyretmek ve aleme gönderiliş gayesini yerine getirebilmek istiyorsa, bu mü'min için bir okula kaydolmak ve bu okulda tahsil yapması gerekiyor. İşte bu okul Tasavvuf ve (tarikat) okuludur. Bu Tasavvuf ve Tarikat okulunda farzları edaya gayret edip haramlardan kaçmak, az yemek, fazla namaz, zikirde daim tefekkür gerekir. Tasavvuf, tarikat yolunda ise artık cehennem korkusu ve cennet arzusundan ziyade ALLAH (CC) Hz.leri 'nin rızası, ALLAH (CC) Hz.leri'nin aşkı ve muhabbeti vardır. Bu yolda ilerleyen kişi, ALLAH (CC) Hz.leri tarafından daha fazla sevilir ve hatırlanır. Bu mertebelere mü'min, Tasavvuf (tarikat) sayesinde ulaşır.

Tasavvuf, kainatın her zerresinde Cenab-ı Hakk'ın (CC) kudretinin tecellisini görmektir. Sofi güneş gibidir. Herkes onun irfanından istifade eder. Tasavvuf, herkesin halini anlayabilmek, ferasetli olmaktır. Tasavvuf, içten inanarak ölünceye kadar o imanı muhafaza etmektir. Tasavvuf, Kur'an-ı Kerim'in ahkâmını amelen tatbik etmek, emir ve yasakları bihakkın yerine getirmektir. Tasavvuf, kainattan haberdar olmaktır. Tasavvuf, halkı Hakk'a (CC) davet etmektir. Tasavvuf, herkesin imdadına koşmak, ihtiyaç sahibi olanların dertlerine derman olmaktır.

Tasavvuf, ALLAH (CC) Hz.leri'nden başkasına makam, mevki, mal, para, kadın vs. Nedeniyle kul olmayıp Kur'an'a ve Sünnet'e yapışmak, heva ve hevesleri bırakmaktır. Tasavvuf, ALLAH (CC) Hz.leri'nden başka kimseden bir şey ummamak, ALLAH (CC) Hz.leri'nin emirlerini yerine getirirken sabredip devam etmektir.

Tasavvuf, ihtirası bırakıp Hakk'ın (CC) verdiği şükretmek, kendi isteklerini bırakıp Hakk'ın (CC) isteklerine (takdirine) razı olmaktır. Tasavvuf, tembelliği bırakıp çalışmaya devam etmektir. Hayalleri bırakıp tatbikata bakmak, uykuyu ve gafleti bırakıp ibadete devam etmektir.

Şeriat bir fetva, tasavvuf ise bir takva yoludur. Hiçbir zaman birbirinden ayrı değildir. Şeriatten kıl kadar ayrılan, tarikatten dağ kadar ayrılır. Şeriat ve tarikatın cahilleri birbiriyle daima mücadele halindedirler, alimleri ise daima sulh (barış) içindedirler.

Tasavvuf, temiz bir niyyet ve tam bir ihlas ile ilahi şeriatın iç ve dış bütün hükümlerini yerine getirmektir.

Tasavvuf aşk yoludur. Şüphesiz bu aşk yolu kolay bir yol değildir. Maksuda erişinceye kadar yolda birçok tehlikeleri aşmak, sıkıntılara uğramak zaruridir. Lakin bir defa o yolla Hakk'a (CC) eriştikten sonra, artık bütün müşküller, kubh, şer, 'adem ortadan kalkar ve salih her tarafta Hakk'ı (CC) görür. Her şeyi Vücut-i Mutlak'da müstehlek gördükten ve 'adem unsurunun yol edilmesinden sonra, kendisini de ondan ayırmadıktan sonra, salih için sa-adet-i mutlaka hasıl olmuştur. Bu yüzden, Hakk'ı (CC) hariçte arayanlara karşı Yunus'un (RA),

“Hak (CC) cihana dolandır, kimseler Hakk'ı (CC) bilmez.

Kendinden istesene, Ol senden ayrı olmaz”

demesi çok doğru bir sözdür. Çünkü bu fikre göre, yegane hakiki varlık olan ve her şey kendisiyle kaim bulunan Vücut-i Mutlak dahi vicdan da mün'akistir.

Mürşid, Mutasavvıfeye göre, insan- yani 'adem unsuruna galebe çalarak Hakk'a (CC) varan İnsan-ı Kamil bu kadar mühim olursa, tabiidir ki en yüksek bilgi de ona ait olur. Mademki ilk işimiz ALLAH'ı (CC) bilmektir ve O'nu (CC) bilmek de kendimizi bilmekle olur, o halde en mühim ilim, daha doğrusu asıl ilimde insan sırlarını öğreten ilimdir. Bu da, ulemayı rüsumun bilgileri gibi kitapla olmaz, aşk yolu ile ve mürşid vasıtasıyla olur, yani tasavvuf ilmidir.

Saliki muhbbet ummanına gark eden sıfatlar şunlardır: Vermek, bağışlamak, cemel, kemal, fazilet. Bu sıfatların aklen ve naklen noksansız olarak kemal derecesinde bir tek olan ALLAH'da (CC) sabit olduğu muhakkaktır.

Ey talib ve akli olan kimse! Tasavvuf (tarikât) hakkında ne söyleyenilir ki? Tasavvuf ehlinin kalbi, ALLAH (CC) Hz.leri'nden başka herşeyden temizlenmez ve başlangıcı, her an ALLAH-ü Teala (CC) Hz.leri'nin zikrine dalmak, nihayeti ise büsbütün Fenafillah olmaktır. Gerçekte ise bu fena makamı tasavvufun başlangıcıdır. Fenafillah bu tasavvuf yolunda ilk adımdır. Tasavvuf yolundaki dervişler iki kısımdır. Bunlara mürid ve murad denir. Mürid, sadık olan talib demektir. ALLAH-ü (CC) Teala (CC) Hz.leri'nin sevgisi ile ve O'nun (CC) sevgisine kavuşmak arzusu ile yanmaktır. Bilmediği ve anlayamadığı bir aşk ile şaşkın haldedir. Gözyaşları dinmez, geçmişteki günahlarından utanarak başını kaldıramaz. Her işinde ALLAH (CC) Hz.leri'nden korkar, ALLAH-ü Teala (CC) Hz.leri'nin sevgisine kavuşturacak işleri yapmak için çırpınır. Her işinde sabır ve affeder. Her nefeste ALLAH (CC) Hz.leri'ni düşünür. Gafletle yaşamaz, bir kalbi incitmekten korkar. Murad edenler ise, uğraşmadan, yorulmadan ALLAH-ü Teala (CC) Hz.leri'ne yakınlık derecelerine ulaştırılırlar. Yüce Mevla (CC) bu hususta buyumuştur ki: “ALLAH'ın (CC) İslam nuru ile kalbine genişlik verdiği kimse, kalbi mühürlü nirsuz gibi midir? Elbette o

Rabbi'nden (CC) bir hidayet üzeredir.”[2] Bu Ayet-i Kerimeye muhatab olan muradlar, güler yüzlü olurlar. Sıkıntılı hallerini göstermezler. Görünüşte insanlarla beraberdirler. İç yüzlerini ise insanlardan gizlerler. Kimse onların hallerini anlayamazlar. Yani onlar halk arasında Hak (CC) ile olurlar. Derviş olanlar, edebi idirler, edebi olmayanlar Vasılı İllellah olamaz. Yani “hiç bir edebisiz, ALLAH-ü Teala (CC) Hz.leri'ne kavuşamaz” buyuruldu.

Tasavvuf (Tarikat) ALLAH-ü Teala (CC) Hz.leri'nin düşmanı olan nefse yardım etmemeyi, onun isteklerini yapmamayı kalbe yerleştirmektir. Tasavvuf kalbin tasfiyesi ve nefsin tezkiyesidir. Yani kalbin ALLAH-ü Teala (CC) Hz.leri'nin sevgisinden başka, her sevgiden tasfiye edilmesi, nefsinde ALLAH-ü Teala (CC) Hz.leri'nin her emrine uyar hale getirilmesidir. İtikatı düzeltmedikçe, İslam'ın emir ve yasaklarına uymadıkça, haramlardan sakınıp ibadetleri gerçek manada yerine getirip yapmadıkça, kalbin tasfiyesi ve nefsin tezkiyesi mümkün değildir. Ahmak olan nefsi ezip küçültmek, tasavvufun (tarikatın) adabındandır. Kimin nefsi kendine şerefli görünürse, dini ona küçük görünür. Dünyalık isteklerden sıyrılmalı, nefsin arzularını menetmeli, rızkının helal yoldan gelmesine gayret göstermeli, dünyaya düşkün olanlarla bidat sahipleriyle arkadaş olmamalı, mal toplamaktan ve dünyayı mamur etmekten sakınılmalı, insanların doğru yola gelmesine ve güzel huylara sahip olmaya çalışmalıdır. Bu güzel hasletlere sahip olan bahtiyar kulları hakkında yüce Mevla (CC) şöyle buyurur: “O kullarımı ki, (Kur'anı) dinlerler. Sonra da onun en güzelini (en açığını ve kuvvetlisini) tatbik ederler. İşte bunlar ALLAH'ın (CC) kendilerine hidayet verdiği kimselerdir ve bunlar gerçek akıl sahipleridir.”[3]

Diğer bir Ayetinde de Yüce ALLAH (CC) Hz.leri şöyle buyuruyor: “Kim de O'na (CC) bir mümin olarak salih ameller işlemiş olduğu halde varırsa, işte onlara en yüksek dereceler var.”[4]

“Onun için gücünüz yettiği kadar ALLAH'tan (CC) korkun. (Takva sahibi olun. Emirlerine uyun, yasaklarından kaçının) Öğütlerini dinleyin, emirlerine itaat edin.”[5]

Tasavvufta önemli olan, insanın bütün işlerinde gücünün yettiği kadar takvayı gözetmesidir. İşlerde takva hususunda bir eksiklik olursa, irtibat hasıl olmaz. Hakikatte bu irtibat, takvanın ve ALLAH-ü Teala (CC) Hz.leri'nin rızasının hasıl olmasında ölçüdür terazidir. Haram ve yasaklardan kurtulup aleme gönderiliş gayesini yerine getirebilmek için ALLAH (CC) Hz.leri'nin ve Resulü (SAV) Efendimiz'in halifesi olan ve insanlara doğru yolu göstermekle vazifeli, kamil ve mükemmil bir zata talebe yani (derviş) olmanın lazım geldiği ortaya çıkmaktadır. Çünkü mürşidsiz Resülullah (SAV) Efendimiz'e kalbi bağlamak mümkün olsa bile, bunun bilhassa daha başlangıçta olan bir kimse için ne kadar zor bir iş olduğu malumdur. Bir çok kimse Resülullah (SAV) Efendimiz'in münarek şahsını tam olarak kalbinde hazır edemez. Bunlar bu hususta vaaz ve nasihata muhtaçtır. Bu yolun zahiri ve batini adabını öğrenmeye muhtaç olanlar için, böyle bir bağ kurmanın ne derece zor olduğu açıktır. Beşeri maniler sebebiyle doğrudan doğruya Resülullah (SAV) Efendimiz'e bağlanarak feyz almak zordur. ALLAH-ü Teala (CC) Hz.leri kendisine kavuşmak isteyen kullarına kolaylık olması için, kamil ve mükemmil rehberleri (Mürşid-i Kamil) yarattı. Bu mübarek zatlar, insanları ALLAH-ü Teala (CC) Hz.leri'nin rızasına kavuşturan yolları gösterdiler. Böyle münevver yol göstericilerin, her asırda mevcut olacağı Ayet-i Kerime ve Hadis-i Şerif'lerle

bildirildi. Tasavvuf (tarikât) yolunda bulunup aleme gönderiliş gayesine uyan bahtiyar insan, Resûlullah (SAV) Efendimiz'in mübarek Ruh-u Şeriflerine ruhen yönelir. Resûlullah (SAV) Efendimiz'in şefaatine de mazhar olur.

Tasavvuf (tarikât) yolunda bulunan ve intisab eden kimsenin niyetini düzeltmesi, bu vazifeyi sırf ALLAH (CC) Hz.leri'nin rızası için yapması, kalbi ALLAH-ü Teala (CC) Hz.leri'nden başka şeylerden sıyırması lazımdır. Sonra, dili ve kalbi ile "İlahi ente Maksudi ve Rızake Matlubı" (İlahi! Sen benim maksudumsun ve senin rızan benim matlubumdur) demelidir. Talib olan maneviyatta Yüce ALLAH (CC) Hz.leri'nin rızasını gözeterek aldığı virdine de riayet edip günlük olarak yerine getirirse, Yüce ALLAH (CC) Hz.leri'nin şu Ayet-i Kerime'sine muhatab olması umulur: "Ancak ALLAH'a (CC) halis ve pak bir kalb ile varan müstesna." [6] buyurulmuştur. ALLAH-ü Teala (CC) Hz.leri'ne kavuşanlar ve hidayet yolunun yolcusu olanlar, bilhassa tasavvuf (tarikât) ehli olanlar büyüklerdir. En doğru yol, onların yolu, en güzel ahlak onların ahlak ve adetleridir. Yüce Mevla (CC) Hz.leri buyurur ki: "İşte o yol, ALLAH'ın (CC) hidayet yoludur ki, O (CC), bunu kullarından dilediğine nasib eder." [7]

"Salih amel işleyen, sonra da hak yolda sebat gösteren kimse için Gaffarım (çok bağışlayıcıyım)." [8]

"O yoldan sapan da var. ALLAH (CC) dileseydi, sizin hepinizi hidayete erdirirdi." [9]

"ALLAH (CC), kime hidayet ederse o doğru yoldadır. Kimi de sapıklığa düşürürse, artık bunlar için ALLAH'tan (CC) başka asla yardımcılar bulamazsın." [10]

"Şüphesiz ki küfredip insanları ALLAH (CC) yolundan çevirenler, haktan çok uzak bir sapıklıkla saptılar." [11]

Ey İnsan! Kalbini Rabbine (CC) bağlayan kimse aziz olur. Çünkü kendini asıl gayesine döndürmüş olur. Sana ALLAH-ü Teala (CC) Hz.leri'ni unutturan, gaflete düşüren her şey düşmandır. Düşmanı terkedip, ALLAH-ü Teala (CC) Hz.leri'ne sığınan kimse, bütün varlığı ile Rabbine (CC) dönmüştür. İşte tasavvuf yolunda da bu gaye güdülür.

Ey kişi! Kalbinde ALLAH (CC) Hz.leri'nin sevgisinden başka bir şey olmadığı zaman, bil ki çok zenginsin. Eğer bir kimse sana kaba ve ağır muamele ederse, sakın sen onun içinde bulunduğu aşağı dereceye düşüp de aynı şekilde muamele etme. Şerefli kimselere yakışan sıfatlarla muamele etmeye gayret göster. ALLAH-ü Teala (CC) Hz.leri kimin kalbini sevgisi ile doldurursa, artık o kimsenin kalbi başka bir şeyle meşgul olmaz. Çünkü o zahiri ile halkla, batini ile de ALLAH-ü Teala (CC) Hz.leri iledir. Bir Ayet-i Kerime'sinde Yüce Mevla (CC) şöyle buyurur: "Yeryüzünde haksız yere kibirlenenleri, Ayetlerimi anlamaktan (Kur'an'ı kabulden) çevireceğim. Onlar (büyüklenenler) her mucizeyi görseler de, onu kendilerine yol edinmezler. Fakat sapıklık yolunu görürlerse, onu yol edinirler. İşte böyle hareket etmeleri, Ayetlerimizi yalan saymalarından ve onlardan gafil bulunmalarından dolayıdır." [12]

"Ey Mü'minler! Gerçek takvaya yaraştığı gibi, ALLAH'tan (CC) korkup sakının ve her halde müslüman olarak can verin." [13]

"Onlara: 'ALLAH'ın (CC) indirdiği Kuran hükümlerine ve Peygamberin (SAV)

sünnetine gelin.’ denildiği zaman, ‘Bize, atalarımızın üzerinde bulduğumuz din yeter.’ diyorlar. Ataları bir şey bilmiyor ve doğru yola gitmiyor idiyse de mi?”[14]

“Ey iman edenler! Nefislerinizi düzeltmek üzerinize borçtur. Siz düzeliş doğru yolda bulduktan sonra, yolunu şaşırırlar size zarar veremez.”[15]

Ey irşad talebinde bulunan aziz kardeşim! Yüce ALLAH (CC) Hz.leri bu Ayet-i Kerime’lerini bin dörtyüz küsur sene evvel bize Nebiler Nebisi (SAV) Efendimiz vasıtasıyla göndermiş ve bu günde kullarının ne bahaneler edeceğini o zamandan beyan eylemiştir. Bu günde ben de müslümanım diyen kardeşim, “Gel aleme gönderiliş gayesini yerine getirmeye gayret et” dediğimiz zaman der ki, “Ben namaz kılıyorum, oruç tutuyorum zenginse zekat verip hacca da gidiyorum. Bu bana yeter. Zaten Tasavvuf (tarikât) otuz kırk sene kadar evvel yok idi. Bazıları bunu sonradan uydurdular, atalarımızdan böyle gördük başka bir şeye aklımız ermez.” derler. Biz deriz ki: “Ey insan! Sen müslüman olduğunu söylemiştin. Bu emir Yüce ALLAH (CC) Hz.leri’nden geliyor. Ayet-i Kerime’ler böyle buyuruyor” dediğimiz zaman hemen yolunu değiştiriyor. Zira ilmiyle amel olmayan, dini istismar eden, kendini insanlara ilim sahibi olarak gösterenler böyle bir şey yok diyerek bu insanların Yüce ALLAH (CC) Hz.leri’ne vasıl olacak yollarını kesiyorlar ve bu insanlar şu fani alemde gayeden uzak olarak ebedi aleme yolcu oluyor.

Sen de ey müslümanım diyen hak yolcusu! Aleme gönderiliş gayesini Nebiler Nebisi (SAV) devamı olan ve Ayet-i Kerime ile sabit olan evliyadan (Mürşid-i Kamil)den öğren ki, ebediyete eli boş ve mahrum olarak gitmeyesin ve dini istismar edenlerin sözlerine aldanmayasın. Bak Yüce Mevla (CC) ne buyuruyor: “(Ey Resulüm) (SAV), de ki, ALLAH’a (CC) itaat edin. Resule (SAV) itaat edin. Eğer bunlara itaat etmekten yüz çevirirseniz, Peygambere (SAV) düşen ancak ona yükletilen tebliğdir. Sizin üzerinize de, size yükletilendir. (İcabet etmektir) Eğer ona itaat ederseniz hidayete erersiniz.”[16]

Ey müslümanım diyen kardeşim! ALLAH-ü Teala (CC) Hz.leri’nin bir kimseyi sevdiğinin alameti, o kimsenin ALLAH-ü Teala (CC) Hz.leri’nin sevgilisinin işine, ahlakına ve sünnetine uymasındır. Yüce ALLAH (CC) Hz.leri’nin sevgilisi ise alemlerin efendisi Nebiler Nebisi Hz. Muhammed Mustafa (SAV) Efendimiz’dir. Nebiler Nebisi (SAV) Efendimiz’e de vasıl olabilmek için varisleri olan Mürşid-i Kamile teslim olmak lazımdır.

“İşte, bu vasıfları taşıyanlar, Hakka uyan sadıklardır ve bunlar takva sahipleridir.”[17]

“ALLAH’tan (CC) korkanlar, kendilerine şeytandan bir vesvese dokunduğu zaman, ALLAH’ı (CC) ve azabını düşünürler. Bir de hemen bakarsın ki, onlar doğru yolu bulup şeytanın vesvesesini atmışlardır bile.”[18]

İbadetlerin kolaylıkla seve seve yapılması ve günah olan işlerden nefret ederek uzaklaşılması, ancak ahlak ilmini öğrenip, bu yolda ilerlemek ile mümkündür. Tasavvufa (tarikât) sarılmak tasavvuf ile ele geçen bilgilere ve hallere kavuşmak için önce iman ve itikatı düzeltmek lazımdır. Ahlak ilminin bilgileri Mürşid-i Kamil, yol gösteren, rehberlik eden yetmiş ve yetiştirebilen velidir.

Eğer imanlı olan kul tasavvufun (tarikât), nefsi beşeri kirlerden ve ruhu tabii kirlerden temizlemeye bağılı olduğunu, Kur'an ve Hadis lisanıyla daima bunlara işaret ettiğini bilse, aynı zamanda tezkiye ve tasfiyeye dayanan salih kalbi imanı sadık ile olsa, Kur'an ahlakını kolay, tabii ve tekellüfsüz bir şekilde anlasa, o zaman tasavvufun (tarikât) ehemmiyetini ve konusunun ulviyeti dolayısıyla yüceliğini gerçek manada anlamış olur. Çünkü tarikâtın neticesi, çeşitli zikir, adab ve evrad ile çeşitli ibadetleri bir nizam altında ve bir kalıp çerçevesi içerisinde yürütmekten ibarettir.

Tasavvufta ALLAH (CC) Hz.leri'ni daima hatırlamak, anmak (zikretmek), O'nu (CC) herşeyde görmek ve tüm eşyanın O'nunla (CC) kaim olduğuna kesin olarak inanmaktır. Evet! Tasavvufun ehemmiyeti, konusunun öneminden anlaşılmalıdır ki, o da ihsandır. Amellerin tümü ihlas itikat dairesine bağılıdır. İhlâstan itikattan yoksun olan amelin kurtuluşu yoktur. Muhlis olan iddia ettiği şeye inanır ve kendini bütünüyle o şeye verir.

Tasavvufta (tarikata) intisab eden müride zikrin hafi veya cehri olacağını mürşidi tayin eder. Müridin makamına ve haline göre ve bilhassa mübtediye cehri yaptırır. Çünkü cehri zikir, kalbde birikmiş günah kirlerini koparır, temizler. Riya korkusu olmadığı takdirde cehri zikir daha iyidir. Çünkü işiten insanlara ganimet olur.

Zikrin feyzi işiten insanlara erişir ve zikir sesinin eriştiği her yaş ve kuru, kıyamet günü zakir (zikreden) lehine şehadet eder.[19] Sofiler nefsanî arzulardan ve zevklerden el etek çekerler. Onlar ALLAH (CC) Hz.leri'nin ve Resulü (SAV) Efendimiz'in sözünü işittikleri zaman, tir tir titremeye başlarlar ve bütün kalbleriyle o sözü dinlerler.[20]

ALLAH (CC) Hz.lerinin muhabbeti gönülde yeşeren bir ağaç gibidir. Bu ağacın kökü inayettir. Suyu şeriatı uymaktır. O ağaca şeriat suyu verilmezse kurur. O ağacın budakları kifayet yaprakları velayettir. Gölgesi ALLAH (CC) Hz.leri ile ünsiyet kurmaktır. Yemişi ise ALLAH (CC) Hz.leri'ne ulaşmaktır. İmdi ey irşad talebinde bulunan aziz müslüman! Buraya kadar Ayet ve Hadis'lerle açıklamaya çalıştığımız tasavvuf (tarikât) yollarını ve varidatını anladın. Tarikat edeplerini ve şartlarını da iyi öğrendinse, hiç durma, alim bir şeyhin hizmetine kendini ver. Ona hürmet ve tazim ederek maksuduna erişmeye çalış.

---

[1] Miftahul Kulub. S.225

[2] Ez-Zümer S. A.22

[3] Ez-Zümer S. A.18

[4] Ta-Ha S. A.75

- [5] Teğabün S. A.16
- [6] Eş-Şuara. S. A.89
- [7] El-En'am. S. A.88
- [8] Ta-Ha S. A.82
- [9] En-Nahl. S. A.9
- [10] El-İsra. S. A.97
- [11] En-Nisa. S. A.167
- [12] El-Araf. S. A.146
- [13] Al-i İmran. S. A.102
- [14] El-Maide. S. A.104
- [15] El-Maide. S. A.105
- [16] En-Nur. S. A.54
- [17] El-Bakara. S. A.177
- [18] El-A'raf. S. A.201
- [19] Meşarık Şerhi
- [20] bak. Ez-Zümer S. A.23; El-Hac S. A.35; El-Bakara S. A.46